

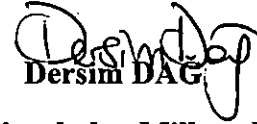
Y.B.M.M.
HUKUKİ HİZMETLERİ BAŞKANLIĞI

Grup Başkanlığı

Sayı: 23749
Tarih: 01.02.2023

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Uluslararası sözleşmeler ve yasalara rağmen cezaevlerinde hak ihlalleri ve kötü muamele uygulamalarının artarak devam ettiği kamuoyunda sürekli dillendirilmektedir. Cezaevlerinde hak ihlalleri ve kötü muamelenin önlenmesi, sorumluların tespit edilip soruşturmaya tabi tutulması, tutuklu ve hükümlülere yönelik nefret ve ayrımcılık suçlarının önlenmesi için kapsamlı bir çalışma yürütülmelidir. Söz konusu ihlallerinin yaşandığı cezaevlerinden biri de Diyarbakır Kadın Kapalı Cezaevi'dir. Bu bağlamda Diyarbakır Kadın Kapalı Cezaevi'nde yaşanan hak ihlallerinin önlenmesi, etkili soruşturma mekanizmalarının işletilmesi, cezaevi idaresinin ile infaz memurlarının usulsüz, hukuksuz, keyfi ve kötü muamelelerinin incelenmesi ve ihlallerin yaşanmaması için gerekli tedbirlerin alınması amacıyla Anayasa'nın 98'inci İçtüzüğü'nün 104'üncü ve 105'in maddeleri gereğince Meclis Araştırma Komisyonunun kurulmasını arz ederim. 02/02/2023

Dersim DAG

Diyarbakır Milletvekili

GEREKÇE

'İnsan Hakları Evrensel Bildirisi'nin 5. maddesi ve 'Kişisel ve Siyasal Haklar Uluslararası Sözleşmesi'nin 7. maddesi, hiç kimsenin işkence veya diğer zalimane, insanlık dışı veya onur kırıcı muamele veya cezaya maruz bırakılmayacağını öngörmektedir. Ancak, denetimsizlik ve cezasızlık politikası cezaevlerinde yaşanan her türlü hak ihlallerini artırmaktadır. Mahpusların durumu, hukuka uygunluğa değil, cezaevi personellerinin insafına bırakılmaktadır. Böylesi bir durumda her türlü eziyet, işkence ve ayrımcı durumlar ortaya çıkmaktadır. Neredeyse tüm cezaevlerinde benzer ve zincirleme hak ihlallerine dair bilgiler kamuoyuna yansımaktadır. Hak ihlallerinin sistematik hale geldiği cezaevlerinde biri de Diyarbakır Kadın Kapalı Cezaevi'dir. Cezaevindeki kadın hükümlü ve tutuklulara yönelik işkence uygulandığı mahpuslardan gelen mektuplar, avukat ve aile ziyaretleri sonrasında yapılan görüşmelerde ortaya çıkmaktadır. Son dönemlerde mahpuslar üzerinde geliştirilen politikalardan da anlaşılmaktadır ki cezaevleri, her türlü hak ihlallerinin ve suçun işlendiği mekânlar haline gelmiştir. Söz konusu cezaevinde koğu, banyo ve tuvalet alanına kamera yerleştirilerek, kadınlar taciz edilmektedir. Mahpusların şikâyetlerine rağmen bu uygulama devam etmektedir. Mahkeme ve hastaneye sevk sırasında çift kelepçe ile mahpuslar apar topar bir şekilde götürülerek darp edilmektedir. Kadınlara yoğun bir şekilde çıplak arama dayatıldığı gibi ziyaretçi aile ve çocuklara da aynı muamele yapılmaktadır. Kitap, gazete ve çeşitli yayın organları verilmediği gibi özellikle Yeni Yaşam Gazetesi ve Xwebûn yasaklı hale getirilmiştir. Onlarca mahpusun koşullu salıverilme hakkı İdare ve Gözlem Kurulu kararlarıyla engellenmektedir. Besin değeri düşük yemekler, mahpusların hastalanmasına sebebiyet vermektedir.

Düşük kalorili besinlerden dolayı oluşan yoğun baş ağrısı, solgunluk, uykusuzluk, kansızlık gibi hastalıklar cezaevi yönetimi tarafından hastalık sayılmamaktadır. Koşuş değiştirme talebinde bulunan mahpusların ailelerine kadar cezalar verilmektedir. Cezaevinde ses yalıtım sistemi kaldırılarak, mahpusların sürekli bir gürültüye maruz kalması sağlanmaktadır. Bir nevi mahpuslara gürültü ile işkence edilmektedir. Cezaevi yönetimine verilen dilekçeler “müdür meşgul” gerekçesiyle reddedilmektedir. Elektrik faturaları mahpusların ödeme yükümlülüğünün çok çok üstündedir. Mahpuslara sağlığa uygunluk malzemeleri dahi verilmemektedir. Mahpusların kişisel eşyalarına el konulmakta, duruma itiraz eden kadınlar darp edilmektedir. Mahpuslar koşuşlarında hak ihlallerine maruz kaldığı gibi dışarıyla iletişim kurlmaları, mektup gönderme ve sosyal etkinlik hakları hukuksuz bir şekilde engellenmektedir. Neredeyse tüm cezaevlerinde benzer hak ihlalleri haberleri gelmektedir.

Hak ihlallerinin sona ermesi ve mahpus haklarının korunmasının ilk adımı araştırma komisyonun kurulması olacaktır. Demokrasi sıralamasında 167 ülke arasında 110’uncu sırada bulunan Türkiye’nin bu durumu, cezaevlerinde yaşanan hak ihlallerinden bağımsız değildir.

Bu bağlamda; Diyarbakır Kadın Kapalı Cezaevi’nde yaşanan hak ihlallerinin araştırılması ve mahpus haklarını gözeten bir yerde çözüme kavuşturulması elzemdir. Mahpuslara yönelik işkence ve kötü muamelenin durdurulması ve yaşam koşullarının iyileştirilmesi gerekmektedir. Cezaevlerinde yaşanan durumların tespit edilmesi, suçluların cezalandırılması, hak ihlallerine katılan cezaevi görevlileri ve göz yuman cezaevi yönetiminin görevden alınması hem cezai hem de idari olarak soruşturmaların açılarak, aydınlatılması amacıyla TBMM’nin devreye girmesi ve acil çözüm önerileri sunması gerekmektedir. Bu çerçevede çalışmalar yürütecek bir Araştırma Komisyonun kurulmasını talep ederim.

1	TULAY HATIMOĞULLARI ORUÇ	ADANA	T. H. H.
2	SAİT DEDE	HAKKARİ	S. D.
3	GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT	MUŞ	G. K.
4	KEMAL PEKÖZ	ADANA	K. P.
5	HABİP EKSİK	IĞDIR	H. E.
6	OYA ERSOY	İSTANBUL	O. E.
7	NURAN İMİR	ŞIRNAK	N. İ.
8	ALİCAN ÖNLÜ	TUNCELİ	A. Ö.
9	HÜSEYİN KAÇMAZ	ŞIRNAK	H. K.
10	REMZİYE TOSUN	DİYARBAKIR	R. T.
11	RİDVAN TURAN	MERSİN	R. T.
12	ABDULLAH KOÇ	AĞRI	A. K.
13	ÖMER ÖCALAN	ŞANLIURFA	Ö. Ö.
14	MUAZZEZ ORHAN IŞIK	VAN	M. O.
15	ERDAL AYDEMİR	BİNGÖL	E. A.
16	ZEYNEL ÖZEN	İSTANBUL	Z. Ö.
17	DİLŞAT CANBAZ KAYA	İSTANBUL	D. C.
18	HASAN ÖZGÜNEŞ	ŞIRNAK	H. Ö.
19	MURAT ÇEPNİ	İZMİR	M. Ç.
20	ALİ KENANOĞLU	İSTANBUL	A. K.